

Család, kihívás és pemetefű cukorka

A békéscsabai Sas patika több mint száz éve áll a város főterén. Gyógyszer-családok váltották egymást a téra mögött, aztán jött az államosítás, majd fél évszázad múltán a privatizáció; a kilencvenes évek közepe óta ismét családi kézben működik a békési megyeszékhely patinás gyógyszertára. Anya és lánya. Szőke és fekete. Nyílt mosoly, zárkózott tekintet. Két üzletasszony, két nemzedék, de mindig közösen és egyfelé. Tóth Tihamérnével és lányával, Mónikával beszélgettünk szakmáról, kihívásról és a mindennapokról.

Tóth Tihamérné: 1971-ben végeztem Szegeden. Egy évvel később kerültem Békéscsabára, ebbe a gyógyszertárba, majd '84-ben én lettem a patika vezetője. Amikor meghirdették a privatizációt, nem volt kérdés, hogy versenybe szállok-e. Három kolléganőmmel közösen indultunk, de később egyedül maradtam: az utolsó napokban tudtam meg, hogy egy befektetőhöz szegődnek. Fogalmam sem volt, hogy mennyit ajánlanak, mert zárt borítékban adtuk le a licitet. Nagyon akartam nyerni, úgyhogy a kikiáltási ár ötszörösét kínáltam — így lettem én a befutó. Nehéz hónapok voltak, rengeteg fejtörés, fá-

jó csalódások, ne is kérdezze. De megérte.

Mónika, Ön kislányként hogyan élte meg mindezt? Milyen képeket őriz azokból az időkől, amikor még nem szakmabeli-ként, nem is vállalkozóként nézett itt körül?

Tóth Mónika: Elsőként a kényelem jut eszembe. A lassúság. Mindenre volt idő, senki sem sietett. Több mint 50 ember dolgozott itt, legfeljebb ezer készítmény két és félhavi készletével. Sokkal világosabban elkülönültek a szerepek; a szaktudásnak minden pillanatban érzékelhető rangja volt házon belül és a betegekkel fenntartott kapcsolatban egyaránt.

Tóth Tihaménné: A háború előtti szellem uralkodott itt. Ez azt jelenti, hogy a gyógyszerésznek tekintélye volt. Városszerte ismerték és megbecsülték mindnyájukat. Manapság nem is nagyon tudják, hogy ki a gyógyszerész és ki az asszisztens. A gyógyszerterát egyre inkább kereskedelmi egységként kezelik — a betérők és a törvényalkotók egyaránt. Talán az újjáéledő gyógyszerési gondozás még helyre teheti a dolgokat...

Mondja, Mónika, a családi hagyomány, a Sas patika múltja, vagy maga a szakma vonzotta, amikor úgy döntött, hogy gyógyszerészetet tanul?

Tóth Mónika: Számomra mindig is fontos volt a visszatekintés, ha úgy tetszik, a hagyomány. Az is sokat számított, hogy Békéscsabán az emberek szerették és megbecsülték a Sas gyógyszerterát. Természetesen mindez nem számított volna akkor, ha maga a gyógyszerészet nem érdekel. Habár alapvetően reál beállítottságú vagyok, ez önmagában kevés lett volna ahhoz, hogy épp a gyógyszerészetet válasszam hivatásul. Ahogy most végiggondolom, úgy érzem, hogy a kérdésében megfogalmazott szempontok mindegyike szerepet játszott abban, hogy végül is édesanyám nyomdokaiba léptem.

Abban ugye nincs semmi különös, hogy egy szakma generációkon át öröklődik. Ahogyan például az ügyvédi vagy az orvos pálya, a gyógyszerészet is számon tart egész gyógyszerészdinasztiákat. Az önök esetében azonban nem arról van szó, hogy a szülő átadja a stafétabotot a gyerekeinek: Önök együtt dolgoznak. Ráadásul anya és lánya, márpedig ez a kötelék rendszerint bonyolulttá teszi a dolgokat, nem igaz?

Tóth Mónika: A mi helyzetünk a maga nemében tényleg különleges. Lehet, hogy meglesi majd, amit mondok, de manapság a gyógyszerész-hallgatók körében nem divat visszatérni a szülők vállalkozásába. Az én patikus-háttérű évfolyamtársaim közül minden második különböző cégeknél, leginkább gyógyszergyáraknál helyezkedett el.

Idővel kiderült, hogy Mónika jól döntött, de az elhatározás pillanatában Ön mint

anya örült-e annak, hogy a lányából is gyógyszerész lesz?

Tóth Tihaménné: Igen, nagyon örültem neki. Nem én beszéltem rá, de titkon mindig is reméltem, hogy nem kell majd idegen kézbe adnom a patikát. Egészen más abban a tudatban dolgozni, hogy amit létrehoz az ember, azt a gyereke továbbviszi. Ez azóta is nagyon fontos szerepet játszik a döntéseimben. Nem néhány évre, hanem akár 50 esztendőre is tervezünk, amikor fejlesztésekről, változtatásokról határozunk. Egyszerűen a sajátomként kezelem azt az időt is, amikor én már nem leszek jelen.

Mónika egy családi vállalkozást vesz át. És Ön? Miért lett gyógyszerész?

Tóth Tihaménné: Nyolcadikos koromban döntöttem úgy, hogy vagy óvónő, vagy gyógyszerész leszek. Azt biztosan tudtam, hogy a tanári pályára alkalmatlan vagyok, kedvem sem volt hozzá, mert sosem szerettem magyarázni...

Akkor nincs könnyű helyzetben... Gyógyyszerészként is naphosszat magyaráz, kérdésekre felel, nem?

Tóth Tihaménné: Persze, de ez azért nem olyan, mint katedrán állni és szerepelni óráról órára. Egy gyógyszertárban nem szerepel az ember.

Tóth Mónika: Egyébként vannak, akik ezt a szakmát is szereplésként élik meg, és csodálkoznak, amiért nem úgy alakul a patikájuk helyzete, ahogyan szeretnék. Pedig érthető, hiszen ahhoz, hogy a fellépésünk meggyőző legyen, aktívan ott kell lenni, folyamatosan nyomon követni a változásokat, és állandóan bővíteni kell ismereteinket. A jó „gondozás” titka, hogy egyidőben kell kapcsolatot tartani az orvosokkal, tudni a ma már forgalomban lévő több ezer készítményről, összeköttetésben lenni a beszállítókkal és folyamatosan frissíteni a jogszabályokra, törvényekre vonatkozó ismereteinket. És akkor a magisztrális szerkesztésről még nem is beszéltem, melyek elkészítéséhez szintén érteni kell, mégpedig jól.

Azt hallani manapság, hogy a magisztrális szerek visszaszorulóban vannak. Sok patika már a legegyszerűbbek elkészítését sem vállalja. Önöknél hogy megy ez?

Tóth Tihaménné: Tényleg nem nagyon éri meg, de ahogyan a mottónk, „Családbarát gondozó nagypatika” is kifejezi: amire a betegnek szüksége van, azt mi megpróbáljuk a tudásunkhoz, lehetőségeinkhez mérten a leggyorsabban elkészíteni. Egyébként is, épp abban a gyógyszertárban ne készülne magisztrális gyógyszer, amelyben a pemetefü cukorka született?

Ezt úgy érti, hogy a Sas patika gyógyszerése csinált először pemetefü cukorkát?

Tóth Tihaménné: Nem tudom, hogy készített-e cukorkát pemetefüből más is, de az biztos, hogy azt a gyógy-cukorkát, amelyet ma ezzel a névvel árulnak Magyarországon, a mi patikánk egyik korábbi tulajdonosa, egy Réthy Béla nevű gyógyszerész találta ki és gyártotta először itt, a patika mögötti épületben.

Ez persze a hagyomány érve a magisztrális gyógyszerkészítés mellett. És az üzleti megfontolásokkal mi a helyzet? Vannak-e vitáik Mónikával arról, hogy mi éri meg, és mi nem?

Tóth Tihaménné: Mónika rendkívül kényes a szakmai munkára, úgyhogy fel sem merül, hogy azt az üzleti érdek bármikor is háttérbe szoríthatná. Mint minden családi vállalkozásban, közöttünk is vannak nézeteltérések, ám mi mindig az összhangra, az egységes megoldásra törekszünk. Megosztottuk egymás közt a feladatokat. Hárman dolgozunk a cégben: Mónika, Attila, a fiam, és én. Mónika és én visszük a vállalkozást a szakmai részszel együtt, a fiam pedig a számítógépes háttérrel gondozza, illetve a mindennapi ügymenet feltételeit teremti meg. Az összes orvosi rendelő kialakítását, a felújítási munkákat is ő irányította. Tudja, ez az épület 1892-ben épült, úgyhogy nem csoda, hogy mintegy száz év után hozzá kellett nyúlnunk...

Orvosi rendelők is vannak? Ez hogyan jutott eszükbe?

Tóth Tihaménné: Ez manapság bevett gyakorlat. Aki komolyan tervez, az próbálja maga köré csoportosítani az orvosokat. Ha végiggondolja, ez elég logikus, hiszen egy gyógyszerész számára létfontosságú a folyamatos forgalom. Ha az orvos épp a tözsomszédságban rendel, az a legegyszerűbb, ha a páciens a rendelőhöz legközelebbi patikában váltja ki a gyógyszereit, nem?

És hogyan kerültek a rendelőkbe orvosok?

Tóth Tihaménné: Átvállaltunk egy önkormányzati feladatot. A házi orvosok rendelőjét ugyanis minden településen az önkormányzatnak kell biztosítani, magánorvosokat pedig hirdetéssel kerestünk.

Tóth Mónika: Hirdetnünk egyébként nem nagyon kellett, mert annyira központi helyen vagyunk, hogy ők kopogtattak nálunk. Egy pszichiátriai központot is működtetünk a kórháznak: bérelünk egy hozzánk közel eső ingatlant, mert a kórháznak nem volt kapacitása arra, hogy rendbehozza. Így aztán most van tíz magán- és négy háziorvosi rendelésünk, plusz a pszichiátriai szakrendelő. Ezek az ingatlanbefektetések azért hasznosak, mert forgalmat generálnak nekünk, illetve segítik a szorosabb beteg-orvos-gyógyszerész kapcsolat kialakulását.

Megkérdezhetem, hogy mikor voltak utoljára szabadságon?

Tóth Mónika: Szabadságon? Ami azt illeti, nagyon át kell gondolnunk, hogy mikor megyünk szabadnapra. A kisfiamat is csak reggel és este látom, a férjemmel együtt nagyon várnak haza. A patikában én és édesanyám felváltva tartjuk a frontot. Aki előbb végez, az készít vacsorát; szokás szerint nálunk fut össze a család, beleértve Attiláékat is, akik a közeljövőben alapítanak családot. Kilenc óra előtt ritkán széledünk szét.

Tehát a gyerekek felnőttek ugyan, Mónikának már saját családja is van, de az

életük továbbra is közös. Hogyan sikerül elkerülniük az ebből fakadó konfliktusokat?

Tóth Mónika: Néha nem könnyű, de még mindig több előnye, mint hátránya van. Édesanyám szokta mondani, hogy egységben az erő, és ebben igaza is van. Ugyanakkor nyomasztó tud lenni, hogy reggeltől lefekvésig csak a patikáról folyik a szó — képtelenek vagyunk kikapcsolni...

Tóth Tihaménné: Azért szombaton és vasárnap általában pihenni tudtok. Nekem ez ritkábban jut ki: elég gyakran bent vagyok a patikában ilyenkor is. A hosszú nyitva tartási időhöz képest viszonylag kevés a gyógyszerész nálunk, úgyhogy aránylag sűrűn kerül rám a sor.

Tóth Mónika: Meg kell mondanom, hogy az én hétvégéim csak azért nyugodtak, mert tudom, hogy édesanyám is bent van. Hiába, hogy az ember megbízik a munkatársaiban, azért az a biztos, ha valamelyikünk jelen van. Ez is hozzátartozik ehhez a nehéz, de szép szakmához.

Fácán Anna Margit

